

The book cover features a central illustration of a man in 17th-century attire, including a large black wig with a white flower and a red cloak, riding a grey donkey. He is positioned in front of a green arched doorway. The entire scene is framed by a collage of classical-style figures: winged cherubs at the top, and several nude female figures in various poses around the bottom and sides. The color palette is dominated by warm, earthy tones like ochre, terracotta, and olive green.

Simon Spruyt

BOUVAERT

ELEGIE VOOR EEN EZEL

[Bil|oan]

Voor de ezeldrijvers.

Simon Spruyt

BOUVAERT

ELEGIE VOOR EEN EZEL

[B|l|oan]

Dit verhaal is fictie.

Elke overeenkomst met bestaande personages of gebeurtenissen berust op een spel met de historische feiten die dit verhaal inspireerden.

De auteur wil geen andere realiteit weergeven dan de wereld die hij in zijn verhaal heeft opgebouwd.

1. Mantua

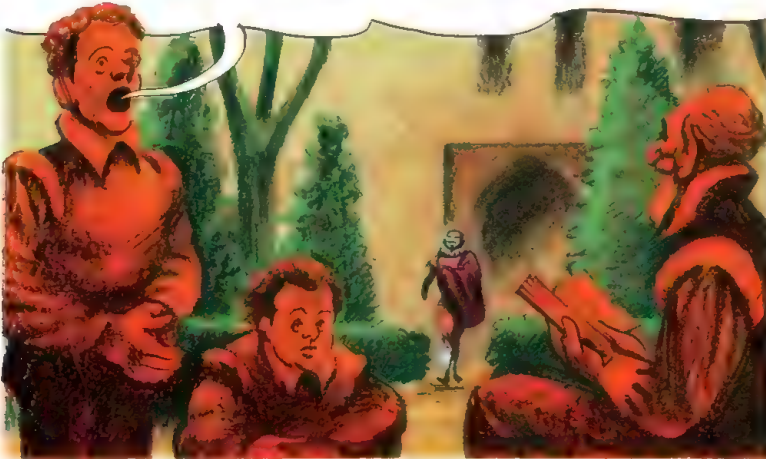

Rosa, rosa, rosam, rosae, rosae, rosa, rosae, rosas, rosarum, rosis, rosis

*Heb je gezongen voor een dove?

Als je Mantua al een gat noemt, dan vrees ik dat je je normen te hoog stelt.

Maar Mantua IS een gat! Mantua is passé! Rome, DAAR moet je zijn! DAAR gebeurt het!

DAAR worden de nieuwe kerkzen en monumenten gebouwd!
Daar vind ik de opdrachten mijn talent waardig!

Als je het zo stelt...

Misschien heb je wel gelijk...

Als cartograaf beschik ik wel over enig gevoel voor schaal en verhoudingen.

Mantua is inderdaad onbeduidend...

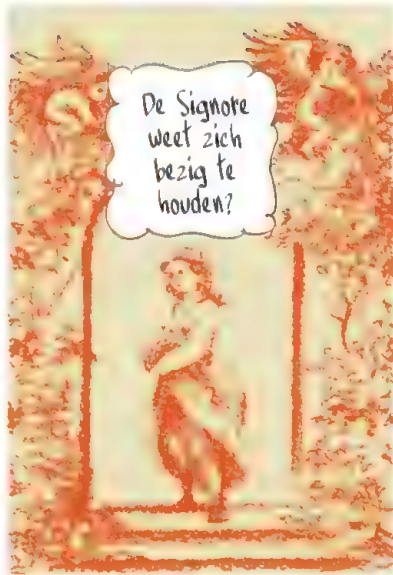
...toch in vergelijking met jouw eigendunk.

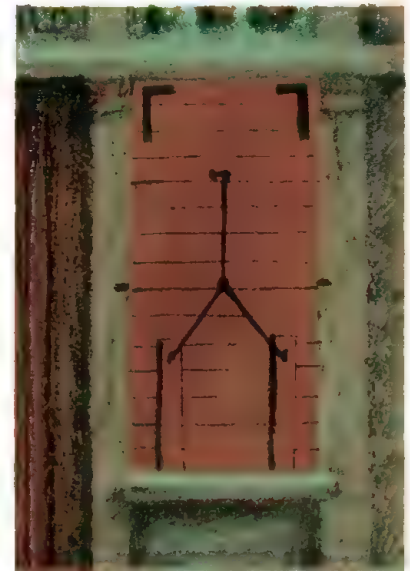

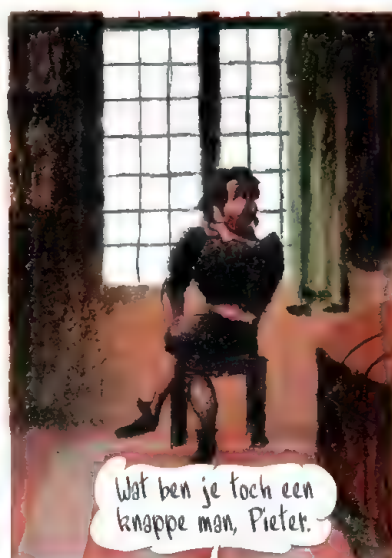
Ach, op een kaart verschillen ze niet zoveel... wat bebouwde heuvels met hier en daar een waterloop tussen.

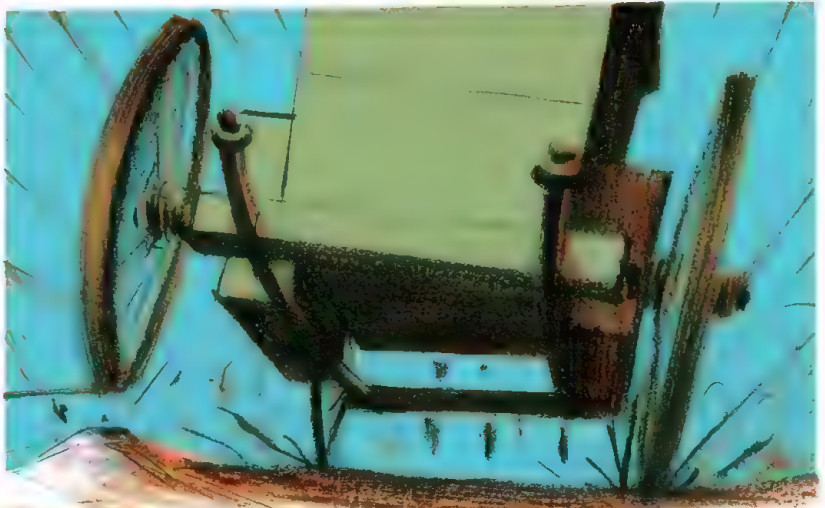

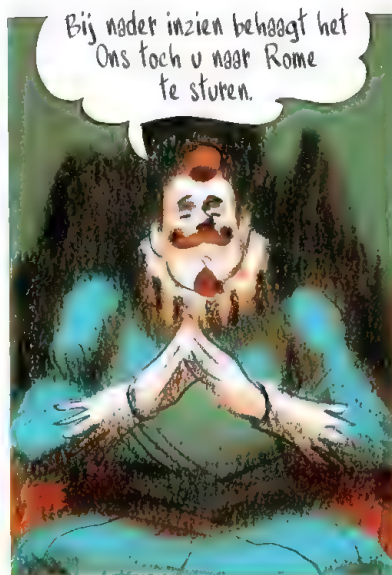

2. Rome

*De kunst duurt lang, het leven is kort.

De nieuwe ketz
van de oratorianen?

Ja. Een
cadeautje van
de Heilige
Stoel.

De orde staat
duidelijk hoog
in Zijn aanzien.

Mantua heeft er
baat bij relaties
met hen aan te
knopen.

Het geluk wil dat ik op
goede voet sta met de
schenker van het
altaarstuk.

Kardinaal Serra.
Lid van de Curie,
en zelfverklaard
kunstkenner.

Ik heb de kardinaal
ervan kunnen overtuigen
om u, hofschilder van
Mantua, naar voor te
schuiven voor de
realisatie.

Geniaal, vindt u
niet? Zo wordt ook
onze naam aan de
orde verbonden...

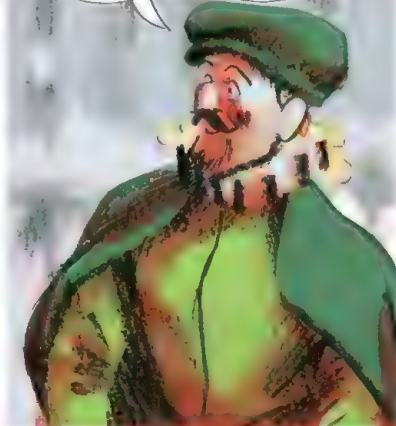
...terwijl Serra
zijn beurs mag
leegschudden!

Uiteraard moet u de oratorianen zelf
nog overtuigen van uw kunnen.
Maakt u een modello. Zij wachten op
uw voorstel.

Natuurlijk! En
hadden ze al aan een
onderwerp gedacht?

Onderwerp? Tja... De Madonna
mag natuurlijk niet ontbreken.
De kerk is aan Haar gewijd...

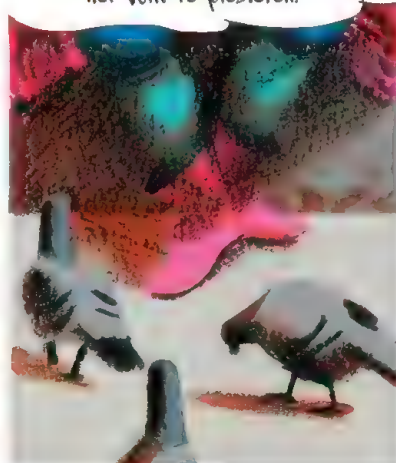
...en ze bewaren er
een miraculeus icoon van
Maria met kind.

Eventueel ook een of andere
verwijzing naar de paus?
Dat kan nooit kwaad.

En gooi er misschien nog
wat lokale heiligen bij om
het volk te plezieren.

Enfin,
u vindt
wel iets.

BRAAAAH

Rotbeesten!

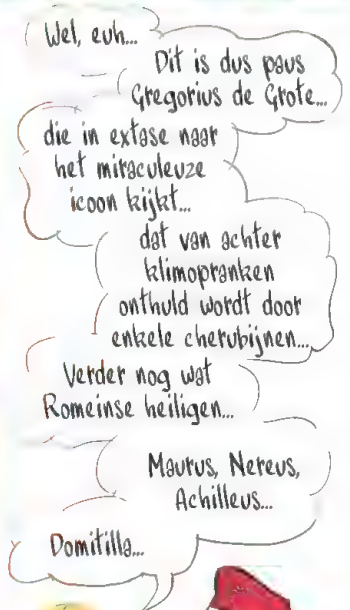

Hmm... maar is het niet wat... druk?

Ik moet toegeven dat ik niet thuis ben in de hedendaagse schilderkunst...

Wat denkt u, kardinaal Serra?

Ik ben helemaal mee! De dramatiek van een late Michelangelo... de betrokkenheid van de toeschouwer...

...een vleugje Venetiaanse school in combinatie met het licht en het donker waar de jeugd zo mee dweept...

Dit is een nieuwe wind! Dit is nu!

Hmm. Als u het zegt... Het straalt wel een zekere grandeur uit die wervend zou kunnen werken...

...de glorie van God als tegengif voor het aardse protestantse venijn...

Vooruit dan maar!

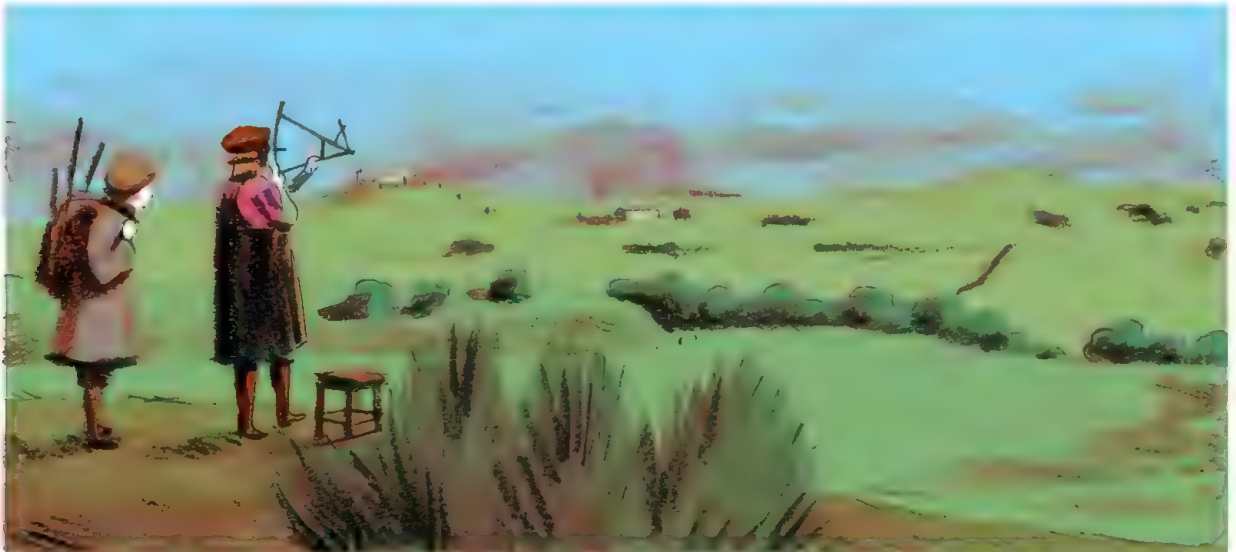

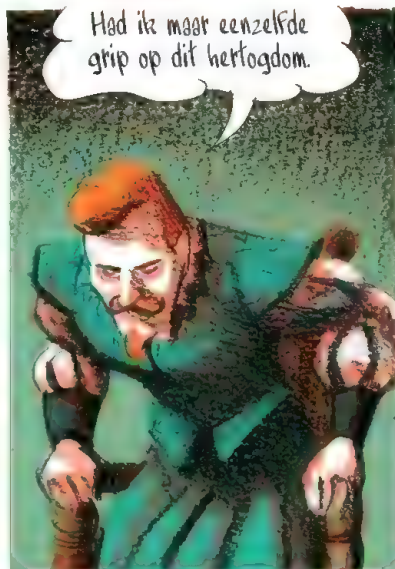
Medicinale toepassingen van de Ezel:

*Zoals te vinden bij de Antieken:
Hippocrates, Galenus, Plinius*

*Heilzame werking Ezelinnenmelk,
voor de huid en bij de behandeling
van de Tering.*

Ik ben Zijne Doorluchtigheid dan ook zeer erkentelijk voor het geloof dat Hij in ons project stelt.

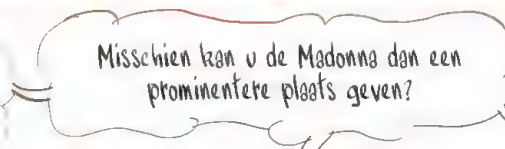
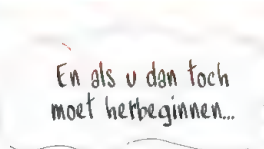
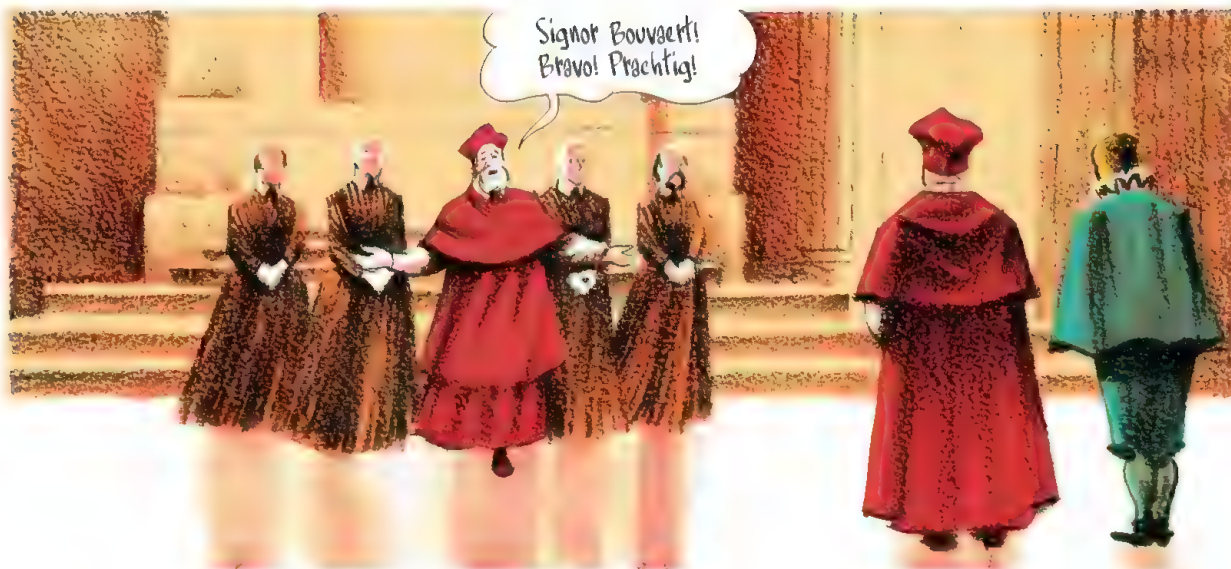
Maar met alle respect, Uwe Doorluchtigheid, iedereen zou onze kaarten moeten kunnen lezen...

Ik dien me dus te schikken naar algemeen aanvaardbare normen.

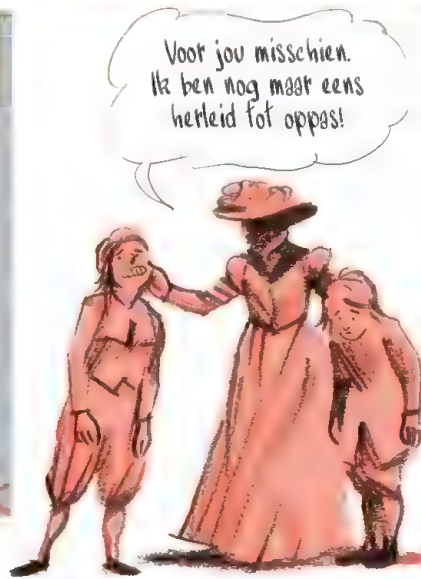

Laat onze gezant bij de doge afzoeken
waarmee we de gezondheid van onze
bemanning kunnen afkopen.
Zend vrijbrieven uit om ongemete
patrouilles te vormen langs de route
naar Milaan. En laat Firenze nog maar
even in het ongewisse.

Verder nog
iets?

Signor Magini,
Uwe Dootluchtigheid,
met een verzoek.

Een verzoek?
Hoe origineel!

En, Signor
Magini, met
welke kaart
kan ik u
plezieren?

Geen kaart deze keer,
Uwe Dootluchtigheid.

Ik keer weldra terug
naar mijn leerstoel in
Bologna. De universiteit
beschikt over voldoende
materiaal om ons project
daar verder te zetten.

Ik ben hier vanwege
een brief die ik
ontving uit Rome,
met een verzoek aan
Zijne Dootluchtigheid.

Van Signor
Bouvaert.

Signor wie?

Uw
hofschilder, Uwe
Dootluchtigheid.
De Brabander.

WAT!? Zit die dan nog
steeds in Rome?

Inderdaad, Uwe Dootluchtigheid. Hij
werkt er aan een altaarstuk voor de
Santa Maria in Vallicella.

Helags is de eerste
versie door een technisch
probleem afgekeurd.

Iets met de
lichtinval,
geloof ik.

Toch verzekert Signor
Bouvaert dat het werk
van het beste is wat hij
ooit gemaakt heeft.

Het zou dan ook zonde zijn
moest het werk geen publiek
gegend worden.

Signor Bouvaert moest meteen
aan de befaamde collectie van
Zijne Doorluchtigheid denken.

Mocht Uwe Doorluchtigheid tot
de aanschaf van het werk te
bewegen zijn, dan zou dat zowel
het werk als uw collectie ten
goede komen.

En dit slechts voor een
luttel 600 scudi!

Aldus Signor
Bouvaert.

BAMBAMBAM

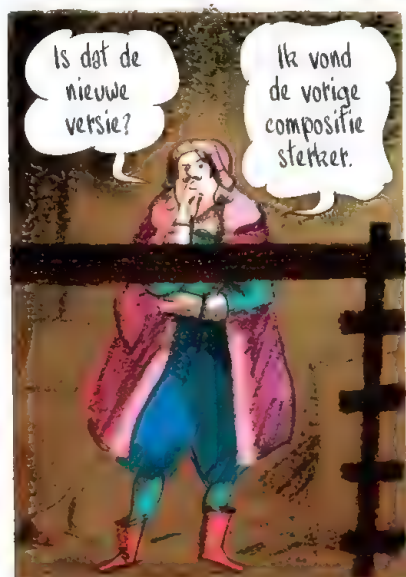

BAMBAMBAM

BAMBAMBAM

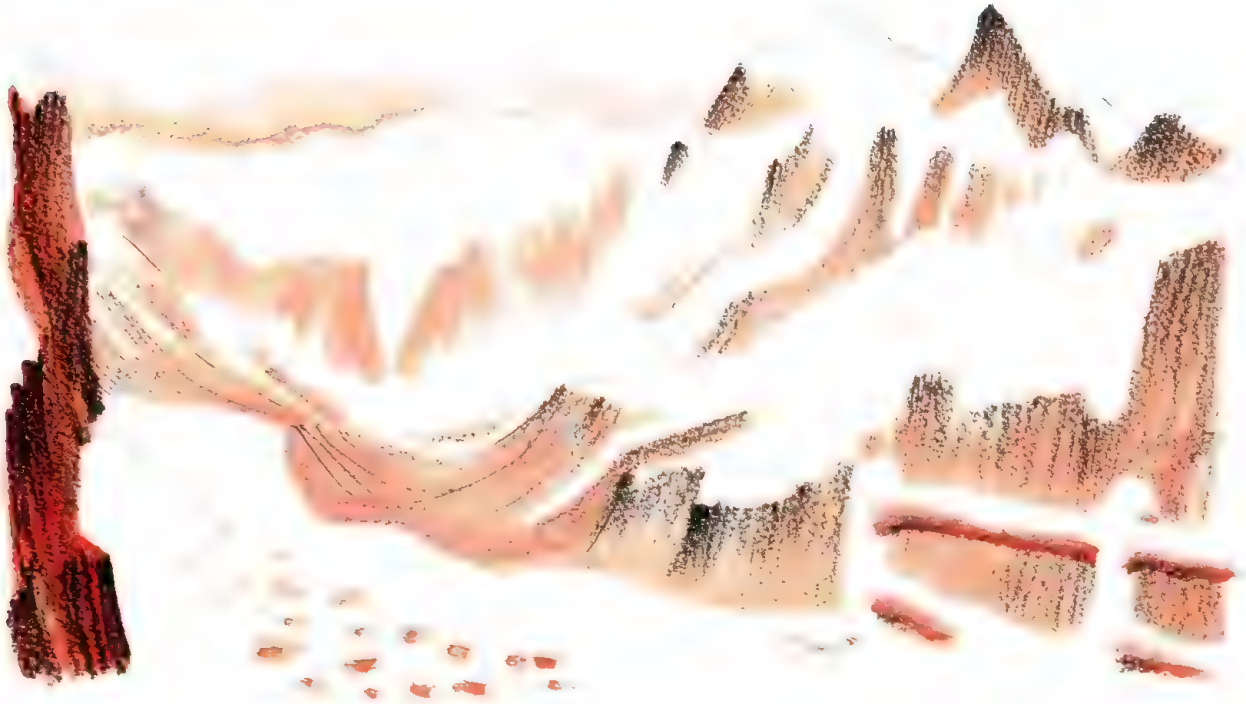
*Aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Vincenzo Gonzaga, Hertog van Mantua,
Een onvoorziene slag van het lot dwingt mij de onbeschaamdheid te begaan
geen gevolg te geven aan de roep van Zijne Doorluchtigheid.*

*Ik schrijf U met één voet reeds in de stijgbeugel, bij de aanvang van een
reis naar landen nog verder verwijderd van mijn geliefde Mantua. Een
brief van mijn broer bracht mij het slechte nieuws van een ziekte die mijn
teerbeminde moeder trof. Een tering die, gevoegd bij haar al gevorderde
leeftijd, weinig hoop laat op een gunstige uitkomst.*

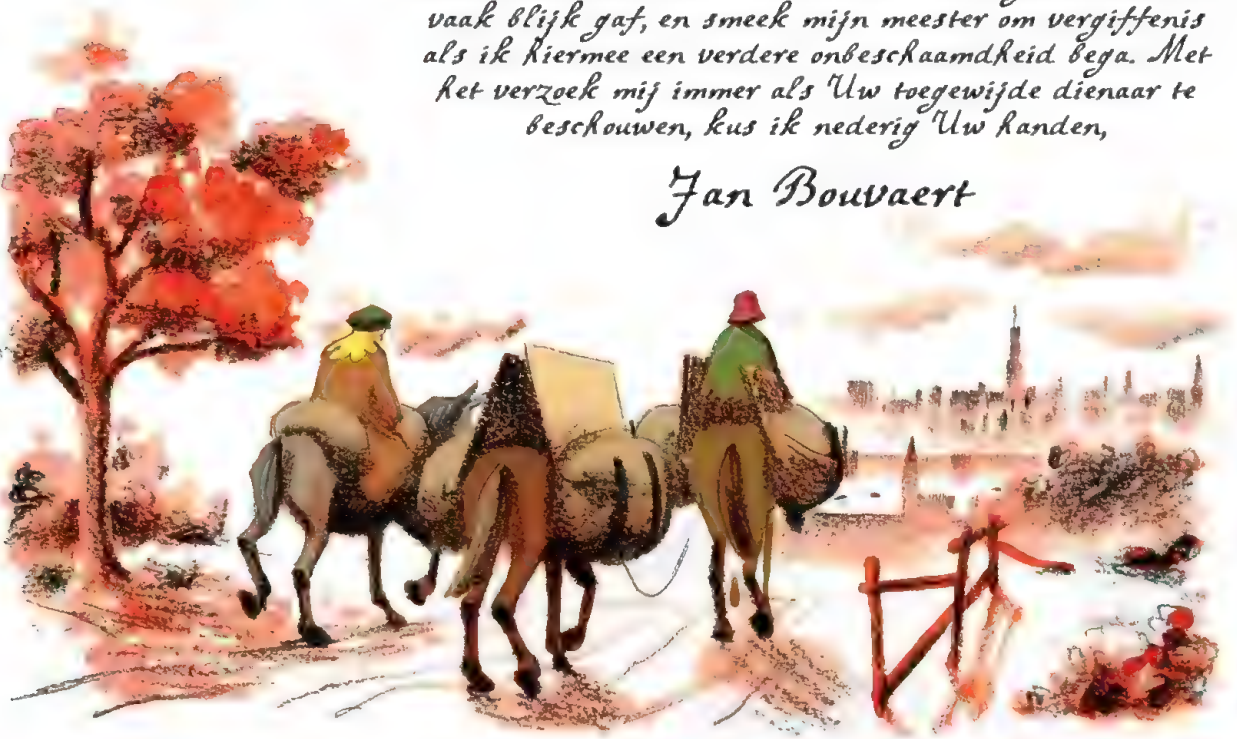

Hoe pijnlijk ook het schouwspel dat mij ginds wacht, ik zie het als mijn plicht als zoon om haar te gaan bijstaan in haar laatste momenten. Een plicht die mij nog zwaarder valt, daar ze mij dwingt om in alle spoed te vertrekken zonder de toestemming van Zijne Doorluchtigheid te hebben verkregen.

Ik verstout mij een beroep te mogen doen op de welwillendheid waarvan Uwe Doorluchtigheid reeds zo vaak blijk gaf, en smeek mijn meester om vergiffenis als ik hiermee een verdere onbeschaamdheid bega. Met het verzoek mij immer als Uw toegewijde dienaar te beschouwen, kus ik nederig Uw handen,

Jan Bouvaert

3. Antwerpen

Een bewonderenswaardige
vrouw, uw moeder.

*honden van de Heer.

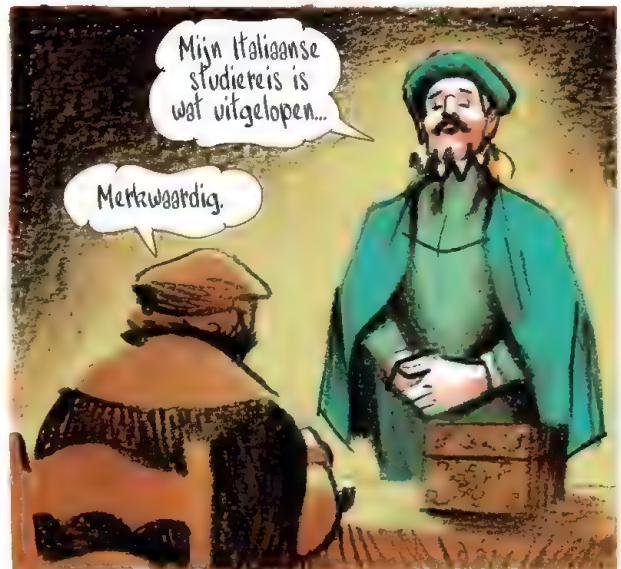
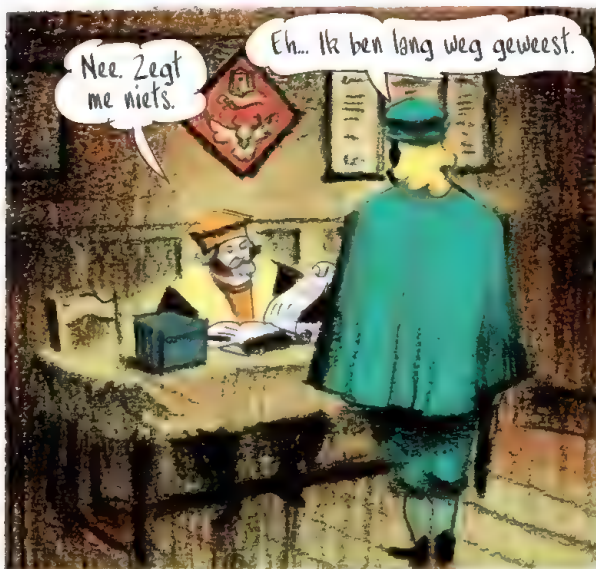

Hoe dacht jij hier trouwens aan de bak te geraken?

Ha! Ik heb naam gemaakt in Mantua en in Rome!

Dan zal dat in Antwerpen ook wel lukken.

Het schilderij in de Sint-Paulus zal zijn werk wel doen.

En ik heb me aangemeld bij het gilde. Dan weet iedereen meteen dat ik terug ben.

Het Sint-Luegsgilde? Jij bent echt wel lang weggeweest, he?

Cosijns geeft binnenkort weer een van zijn culturele avondjes. Als je wilt, dan introduceer ik je.

Een bijeenkomst van gegoede kunstminnende zielen, die elkaar trachten te overtreffen in kunstminnendheid.

Een huis vol potentiële kopers dus.

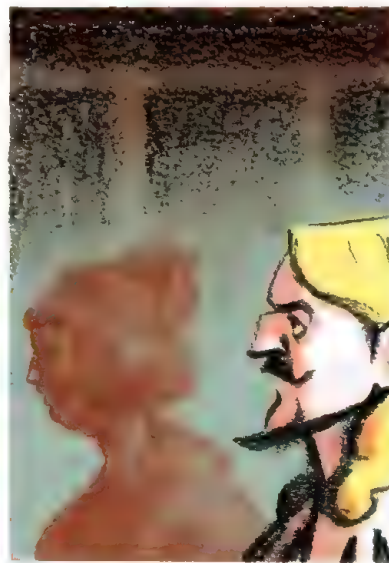

In nova fert animus mutatas dicere formas corpora: di, coeptis - nam vos mutastis et illas - adspirate meis primaque ab origine mundi ad meae perpetuum deducite tempora carmen. Ante mare et terras et quod tegit omnia caelum unus erat...

Nu al meer dan twintig jaren
geleden was ons Antwerps land
vol van ketterij en brand;
mits de Geuzen meester waren.
En eenieder haalde roof
over die van 't Rooms geloof.

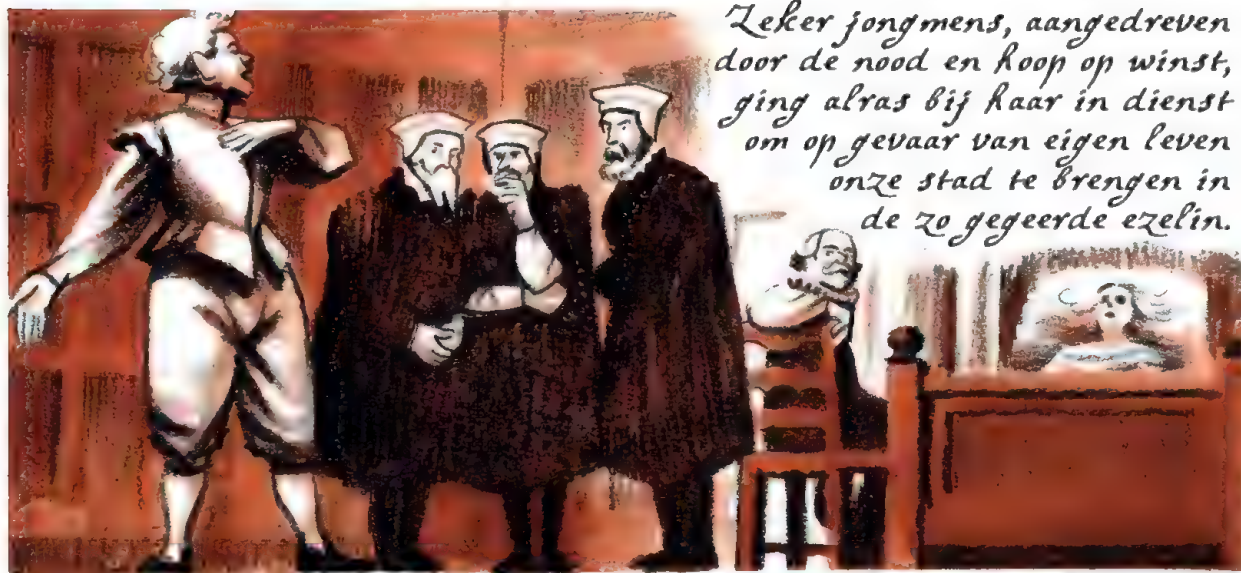

Alexander, Prins van Parme
had de poorten nauw bezet,
en de hulp zo sterk belet
dat eenieder riep: "à l'armee!"
en al werd men d'honger moe,
toch hield men de poorten toe.

Door de stilstand aller nering
was elk ambachtsman in nood.
Zeker juffer zag de dood
schier voor ogen door de toring.
D'hoop van leven was er nog
in het ezelinnenzog.

Zeker jongmens, aangedreven
door de nood en hoop op winst,
ging alras bij haar in dienst
om op gevaar van eigen leven
onze stad te brengen in
de zo gegeerde ezelin.

Hij dan, uit de poort gelaten
gaat met onversaagd gemoed
maar hij wordt op staande voet
vastgegrepen door soldaten
van de Spaanse buitenwacht
en naar de prins zijn tent gebracht.

Parma vraagt en hoort de reden
waarom hij zich zo verستout
zo te gaan door Borgerhout,
en zegt daarop: ik wil op reden
u verlossen uit de nood
en uw juffer van de dood.

Alexander wil niet dralen,
 en van nabijgelegen goed
 laat hij met gezwinde spoed
 een brave ezelin ophalen,
 met veulen en boerin erbij
 en twee manden aan de zij.

Parma doet de manden vullen
 met kapoenen en patrijs,
 wild en ander edel spijs,
 welverzekerd dat zij zullen
 werken door dat krijgsbedrog,
 meer als 't ezellinnenzog.

Gaat, zegt hij, op vrije voeten,
 ik zal u geven vrijgelei,
 maakt uw zieke juffer blij,
 en laat de burgerij ook groeten,
 zeg dat ik hun van mijn kant
 reiken wil een gulle hand.

*Aanstonds liep nu deze tijding
als een vuurtje door de stad,
dat men niets te vrezen had,
behalve dan weldra bevrijding,
want de hertog, zo gezind,
was terstond eenieders vriend.*

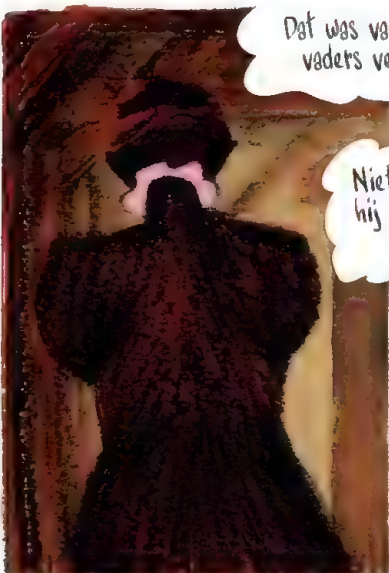

*Na 't verloop van weinig weken,
burgemeester Aldegond
kwam uit 't stad om van verbond
met de hertog zelf te spreken.
En na drie vier uren tijd
was de vrede reeds een feit.*

*Lezer, trekt nu zelf maar lering
uit hier vertelde rijmkroniek.
Is Antwerpen katholiek
en erkent het weer zijn koning?
Schrijft dat overgroot gewin
dan maar toe aan d'ezelin!*

Niets, niets. Ik bewonder gewoon jullie werk...

Een goede zaak dat onze kerken weer in hun oude glorie hersteld worden!

Ik kan me voorstellen dat er binnenin ook wel wat hersteld moet worden?

Altaarstukken en zo?

Van Veen!

Het atelier van
Otto-klote-Van Veen!

Waarom zo verbaasd? Van Veen is een
gevestigde naam, met een indrukwek-
kende staat van dienst in deze stad.

Inderdaad, Van Veen
is een oude zak!

Met zijn prutserig afgelijnde
vormpjes en zijn stijve composities...
De man maakt kamerbehang!

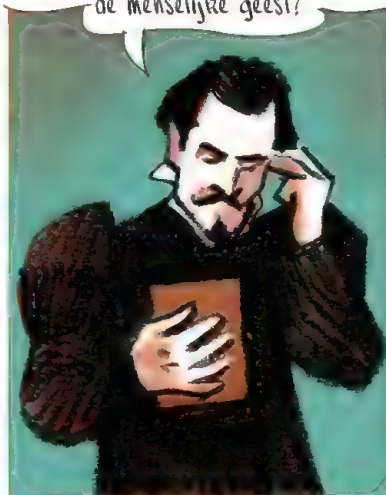

Ah! Het grote "disegno
of colorito"-debat!

Een geliefd
gespreks-
onderwerp
op Cosijns'
avondjes.

Wat is het belangrijkste? De lijn als
expressie van de vindrijkheid van
de menselijke geest?

Of het specifieke gebruik
van verf, kleur en licht om tot de
meest natuurlijke en levensechte
expressiviteit te komen?

Geest,
of
materie?

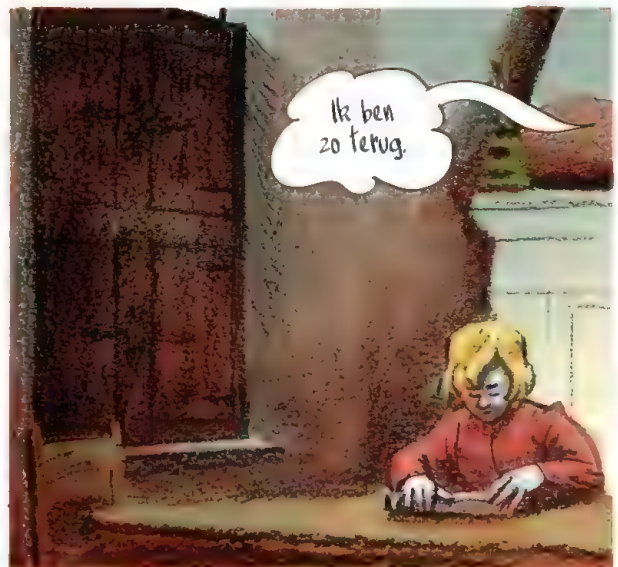
4. Pieter

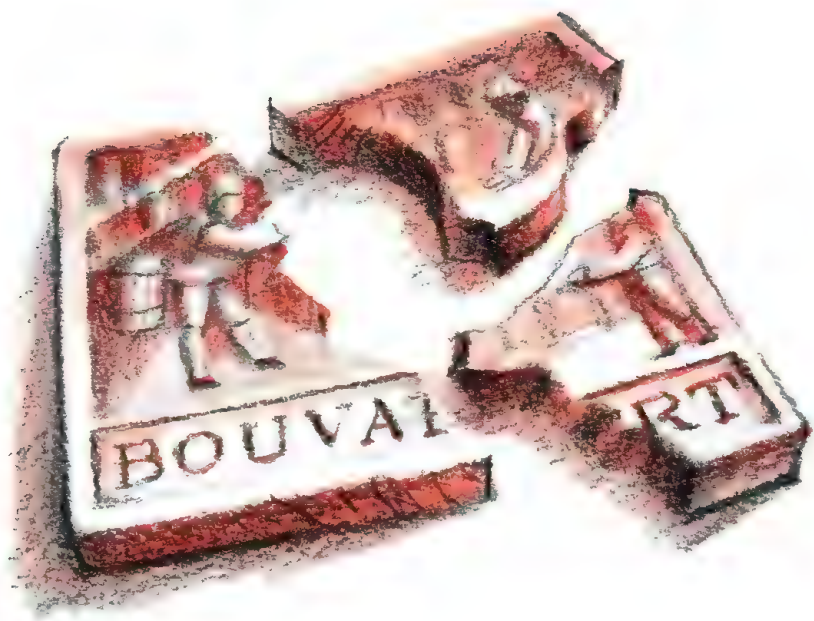

Toen Camillus eertijds Rome
binnenreed in zegepraal,
werd benijd door allemaal,
dat hij met vergulde tomen
twee paar witte paarden had,
die hem brachten in de stad.

Want het scheen niet toe te komen
aan een aanvoerder zijn macht
een gespan van zo een pracht.
Als hij ezels had genomen,
om mee in triomf te gaan,
eenieder had het toegestaan.

Zo dacht ook Phaeton eens te mennen
de wilde paarden van de zon.
O gij pretentieuze Phaeton!
Waart gij met ezels
rond gaan rennen...

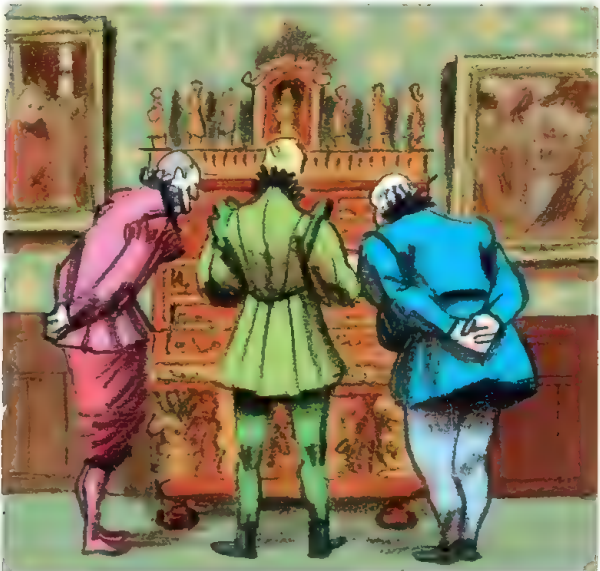

Tja, wat dan?

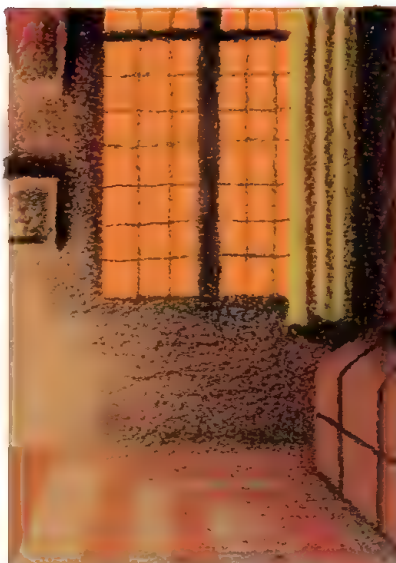
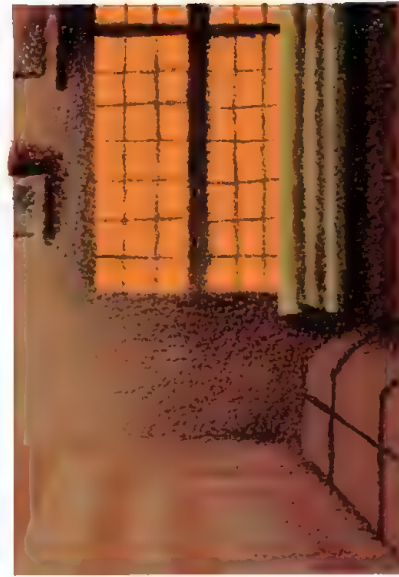
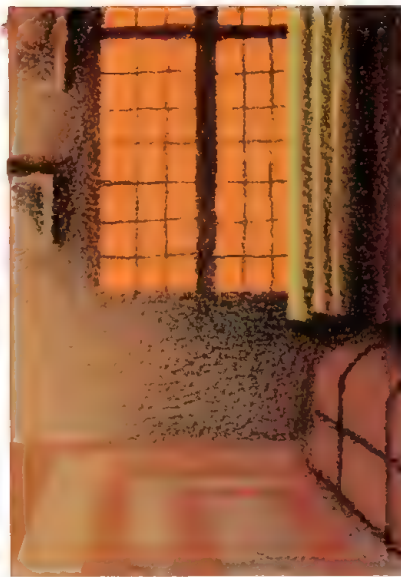
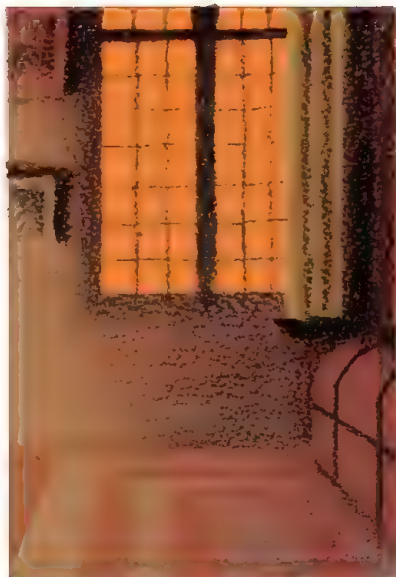

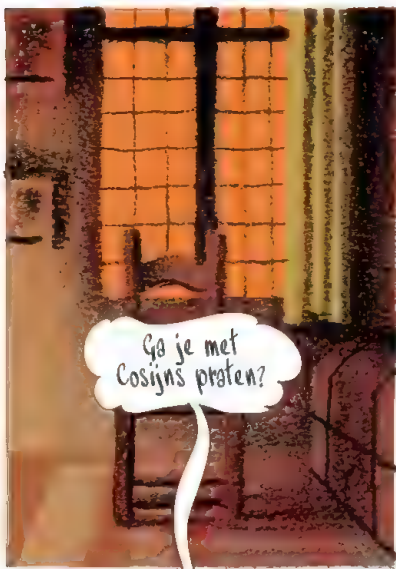

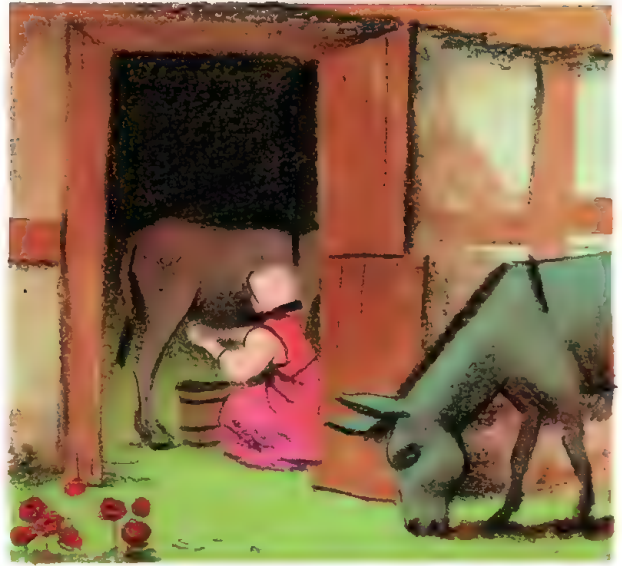
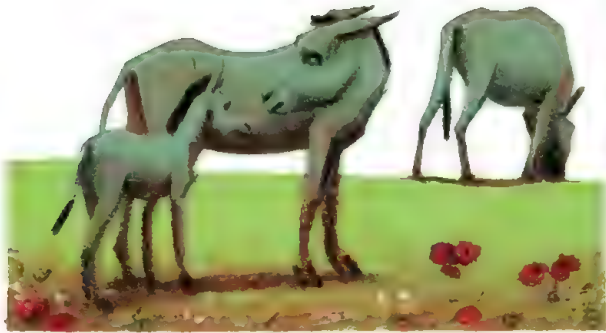

Mijne heren?

Iets om te
slapen, Mijne heren.

Alstublieft,
mijne heren.

Mijne he.. ?

Vader?

Ik kom, vader.

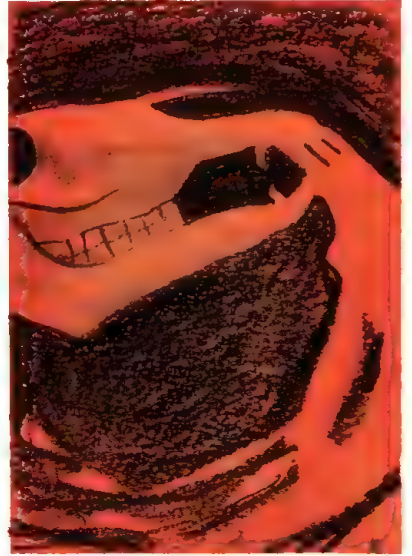
Ja, vader...

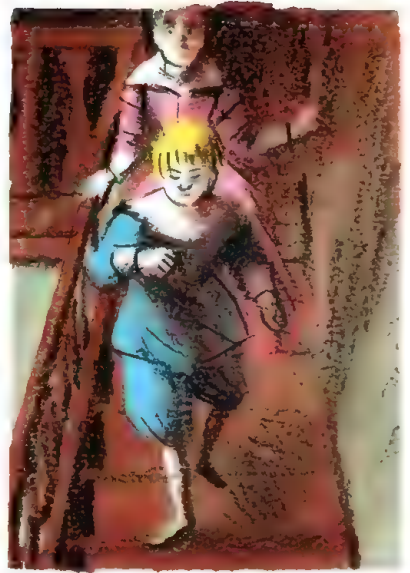
Een lofdicht op
de ezel...

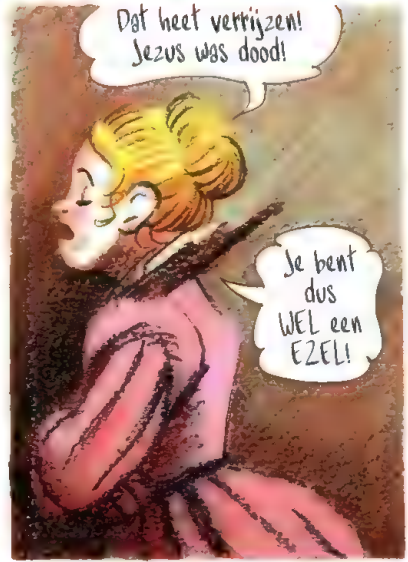
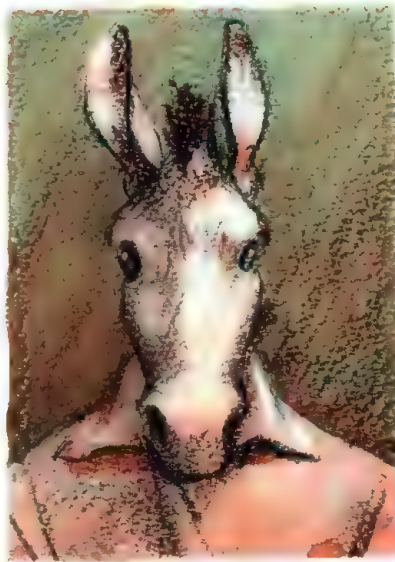
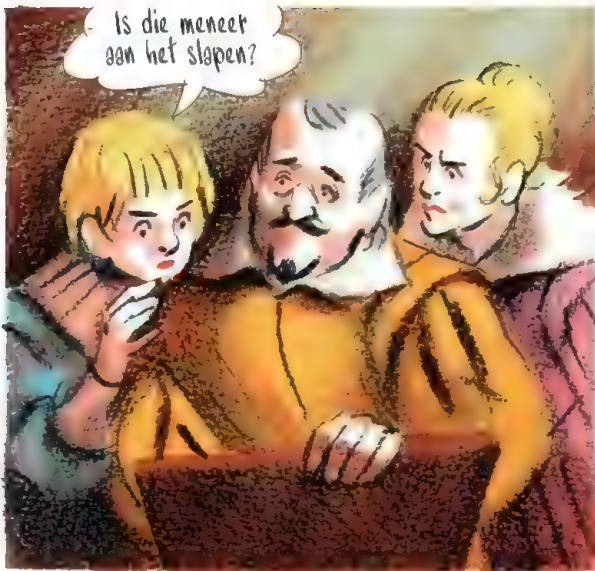

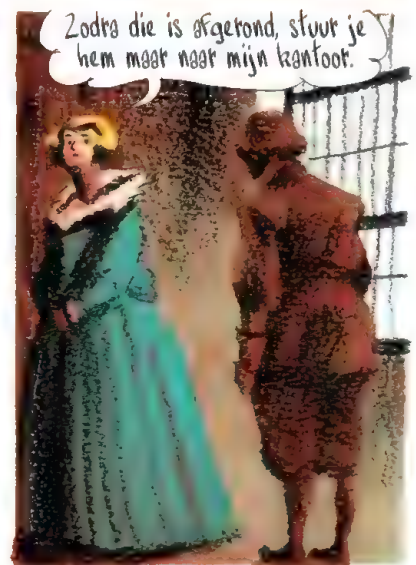
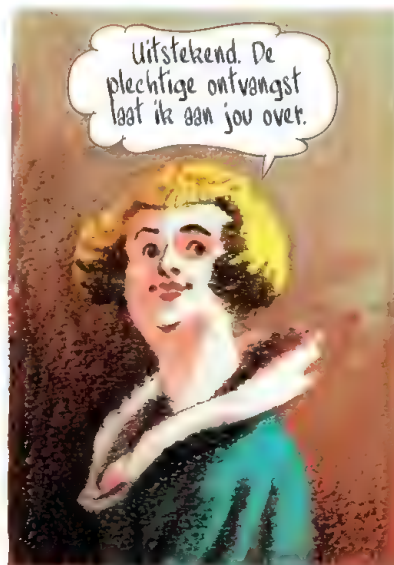
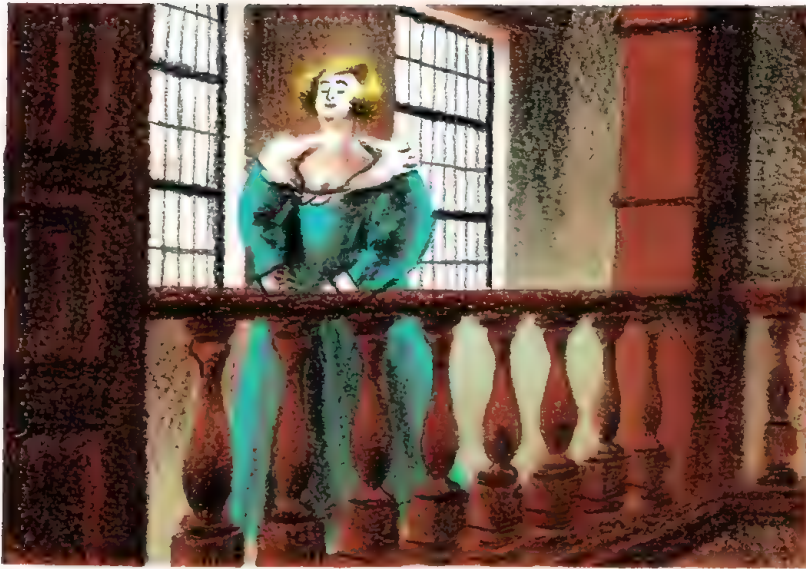
Een ezel,
vader.

5. *Isabella*

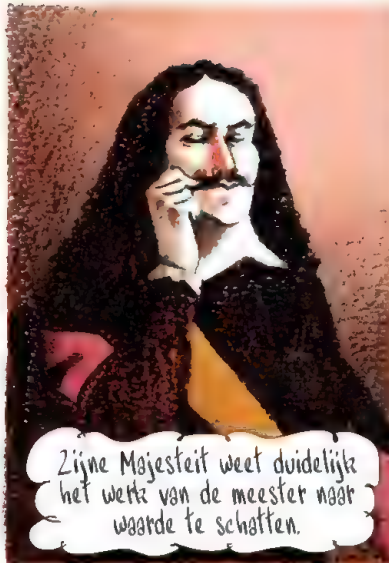

Een respectabel bod, mijnheer.

Zijne Majesteit weet duidelijk het werk van de meester naar waarde te schatten.

Alleen het tijdsbestek...

Zestig schilderijen in anderhalf jaar... De meester zal moeten samenwerken.

En niet met de eerste de beste. Zijne Majesteit is terecht veeleisend.

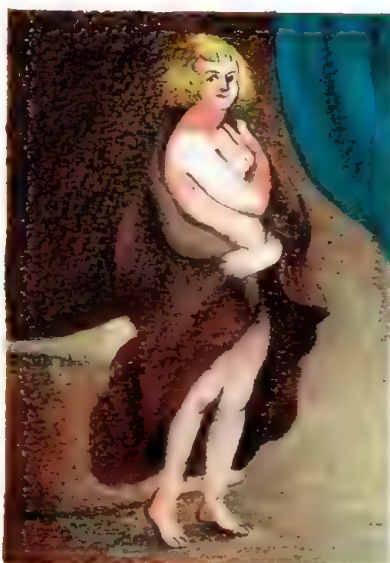
Maar die extra monden moeten ook naar verhouding gevoed worden.

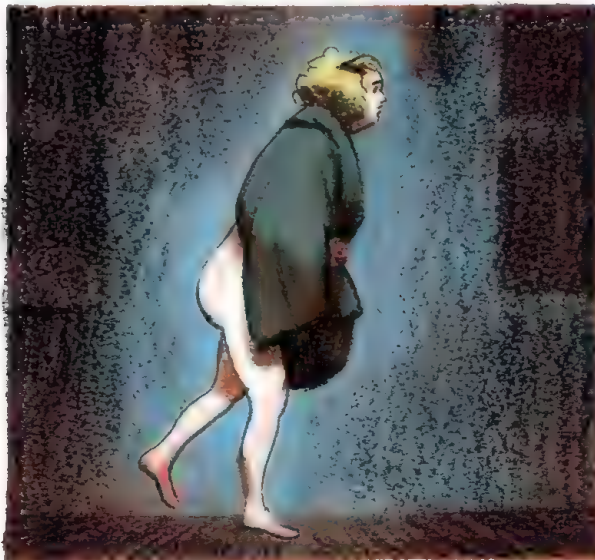

Wij hopen dat Zijne Majesteit Zijn bod dan ook in deze zin zou willen herzien.

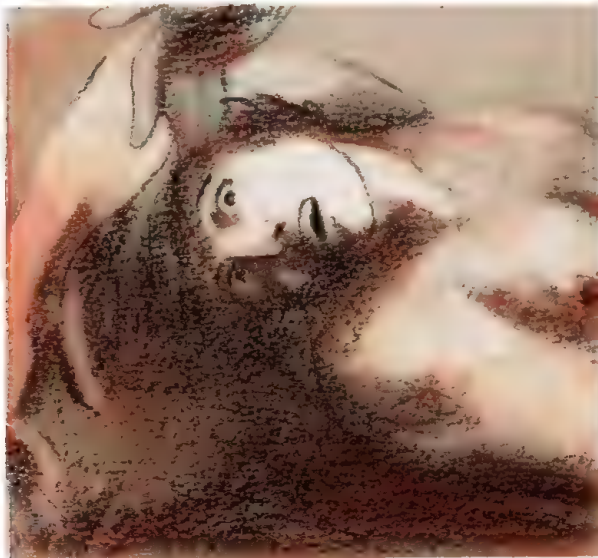

Het spreekt voor zich dat alle werken zo door de meester getouchéerd zullen worden, dat ze als volledig van zijn hand zullen lijken.

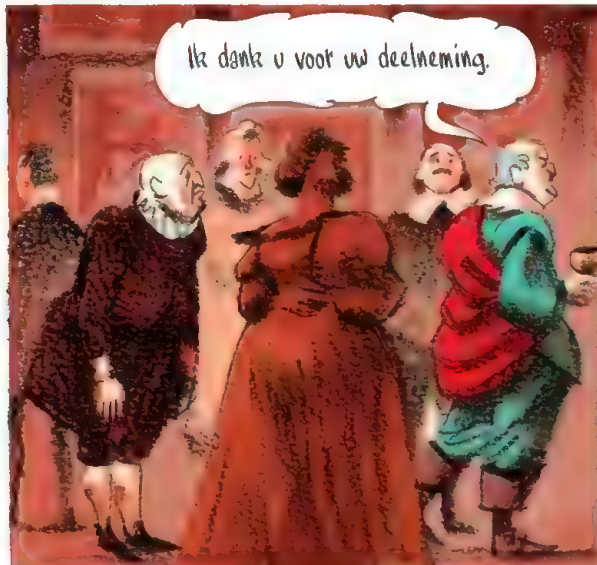

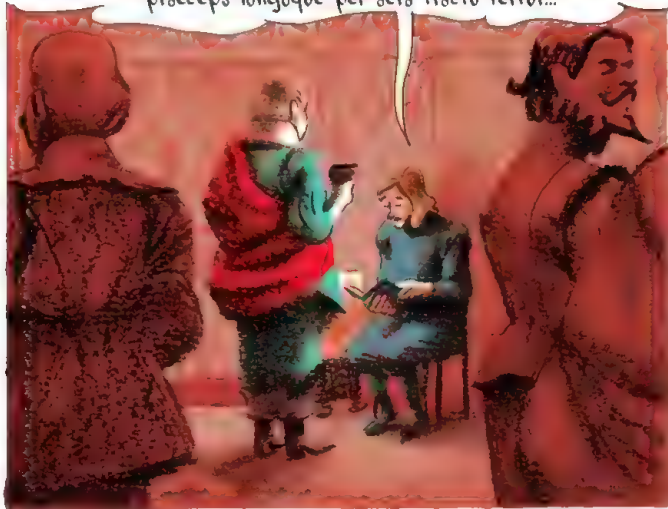

At Phaethon rutilos flamma populante capillos volvitur in
praeceps longoque per aera tractu fertur...

...ut interdum de caelo stella sereno etsi non
cecidit, potuit cecidisse videri.

Eh... ja, meneer
Bouvaert.

Quem procul a patria diverso maximus
orbe excipit Eridanus fumantiaque abluat
ora.

Naiades Hesperiae trifida fumantia
flamma corpora dant tumulo, signant...

Jan?

Ik weet dat deze avondjes
je niet liggen, maar is een
minimum aan wellevendheid
echt te veel gevraagd?

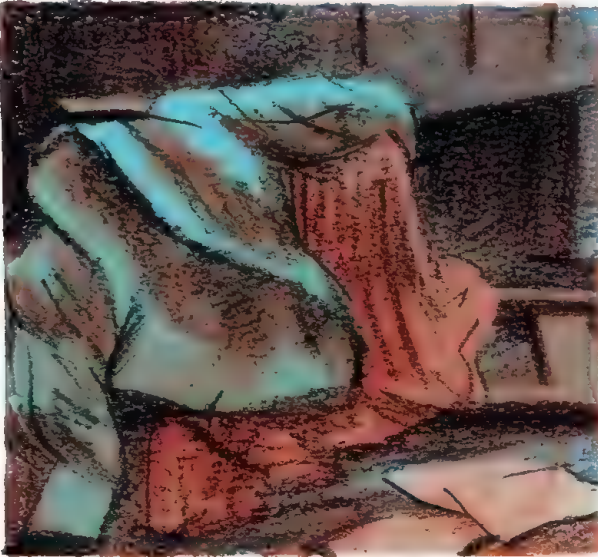
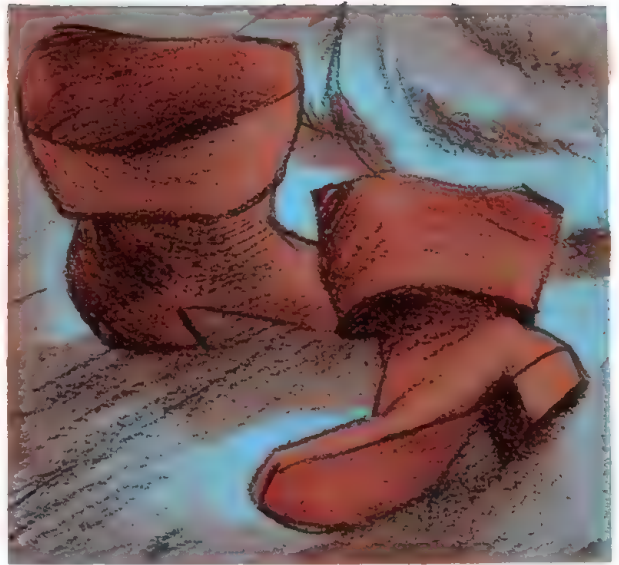

...hic situs est Phaethon, currus auriga
paterni, quem si non tenuit, magnis
tamen excidit ausis.

Stop maar, jongeman.
Laten we onze tijd
nuttiger besteden.

Snijders, Boeckhorst
en De Vos hebben
al toegezegd.

Alleen Quellinus
blijft moeilijk doen
over de vergoeding.

Die zal wel weer in geldnood zitten. Pasi hem met het vooruitzicht op nog meer samenwerkingen. Hij zal wel bijdragen.

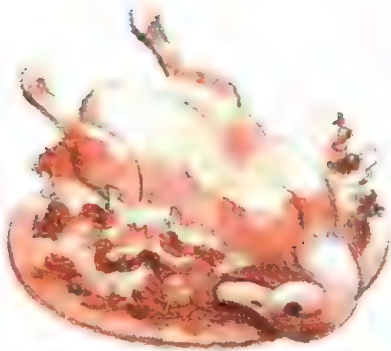
En oom Jan zelf?
Is die nog te motiveren?

Maak je geen zorgen. Dit is een veel te prestigieus project. Hij zal er niet aan kunnen weerstaan om er zoveel mogelijk zijn eigen stempel op te drukken.

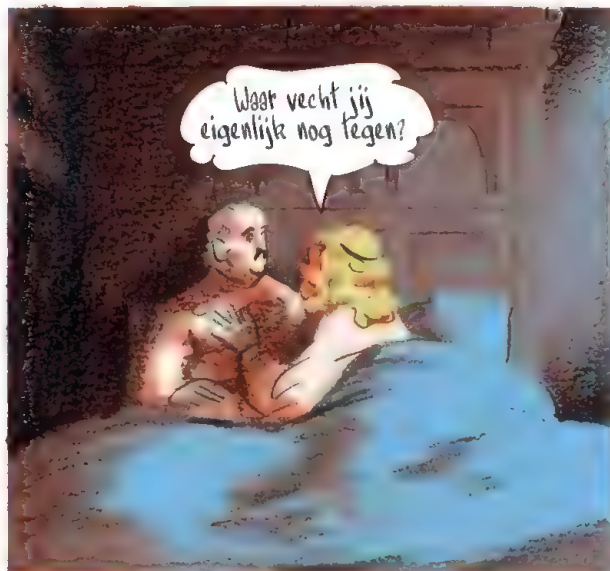

En het is vooral die
stempel die wij verkopen.

Zoals Paulus, in de eerste brief aan de Korintheërs:
"Wat voor de wereld dwaas is, heeft God uitverkoren
om de wijzen te beschamen; wat voor de wereld
zwak is, om het sterkte te beschamen, wat voor de
wereld onbeduidend is, heeft God uitverkoren, wat
niets is om teniet te doen wat iets is."

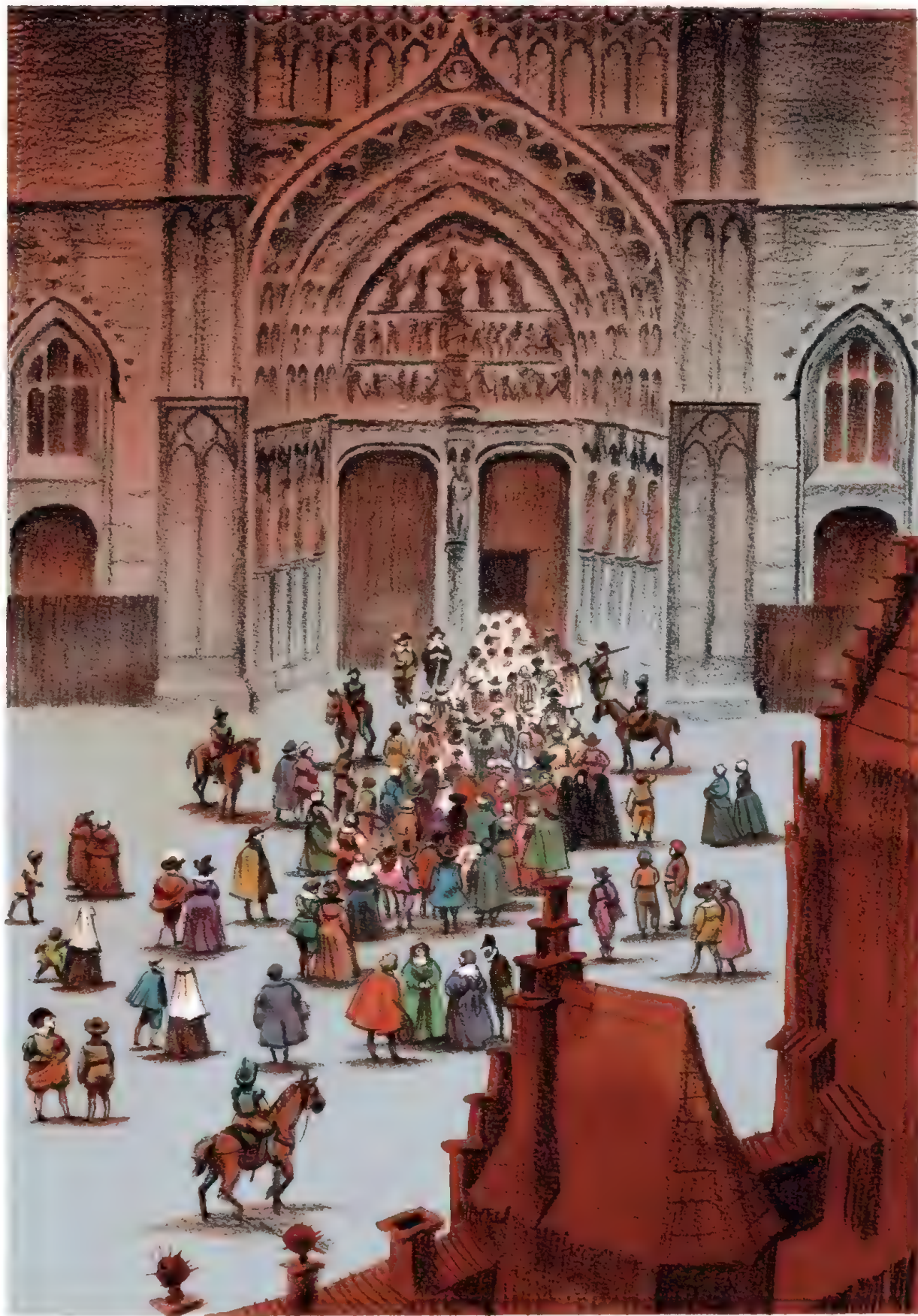

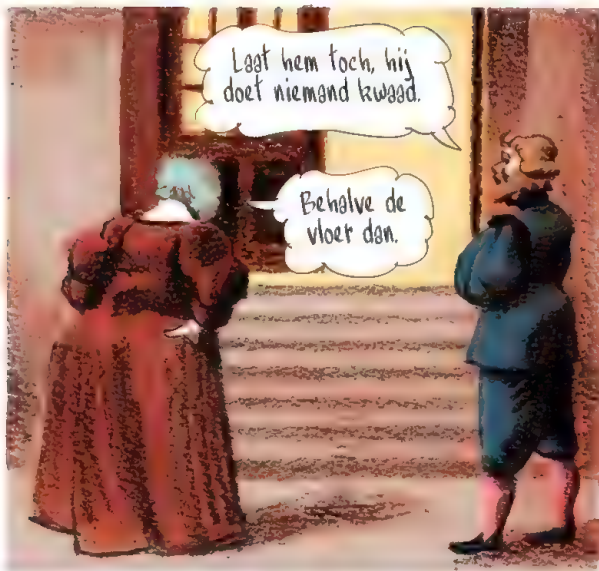

6. Jan

Zachte,
wijze ogen...

Een jong en
sterk lijf.

Een mooi beest!

Niet zoals ik.

Vooruit. Zolang de
pijn nog draaglijk is.

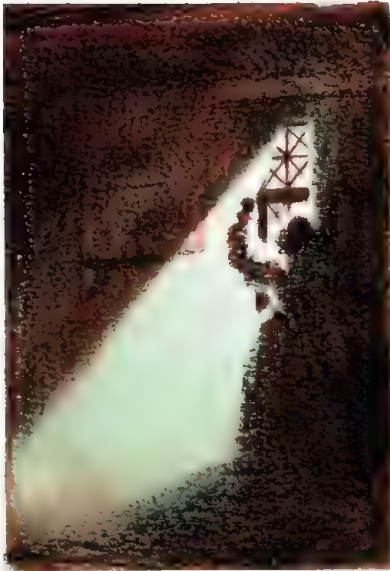
Aarg.

Komaan!

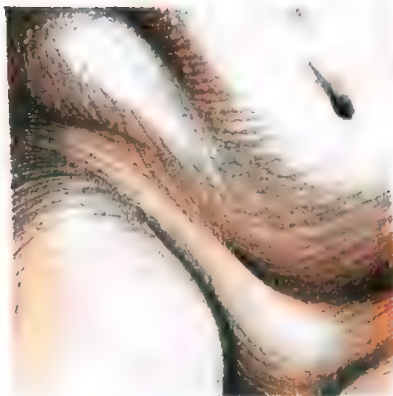

Mijn medicijn.

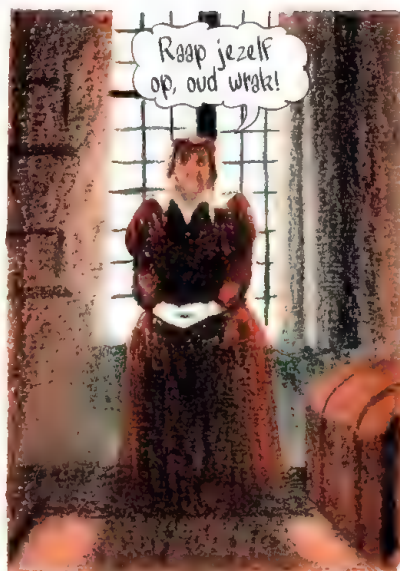

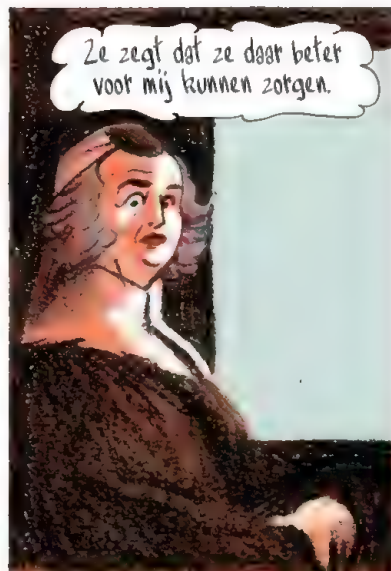

Waarom terug
naar Antwerpen?

Betere dokters volgens
Isabella. En meer personeel.

Ze zegt dat ze daar beter
voor mij kunnen zorgen.

Alsof dat nodig is! Ik voel me
kipplekker!

Heb me nog nooit
zo goed gevoeld.

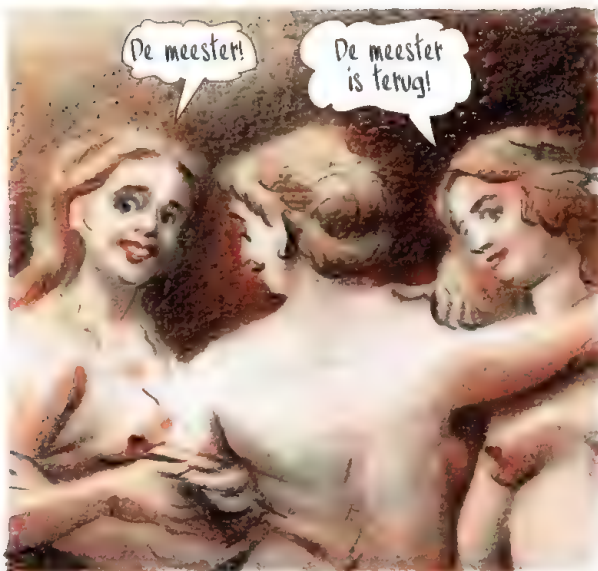

Ach, zo zie ik de kinderen nog eens.

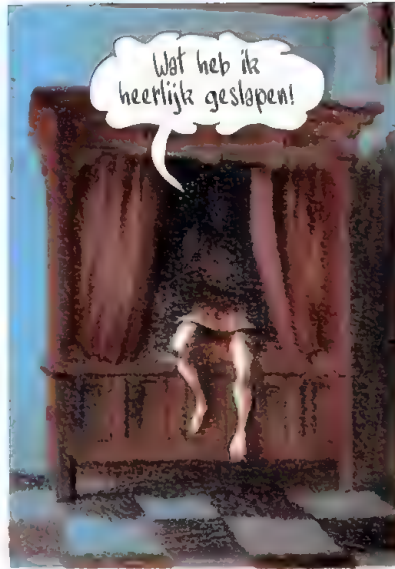
En het oude steliert!

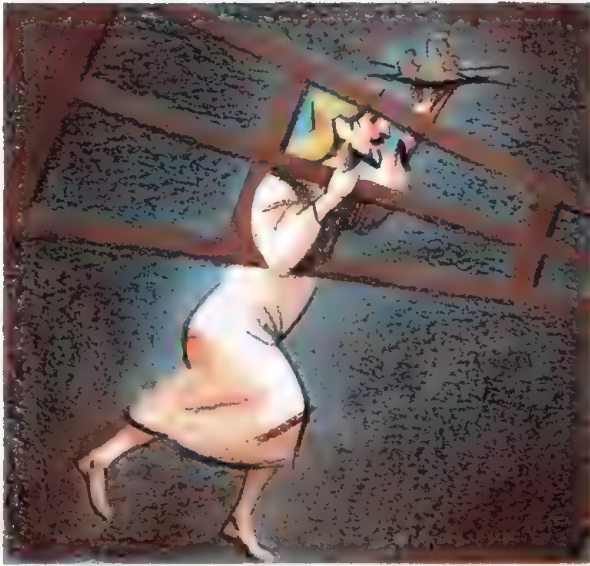

*Ga nu, ezelstofbenijders,
die met onbezonnen geest
zo kwalijk spraken van dat beest:
wordt nu ezelstofverspreiders,
en wenst aan wie het niet gelooft
langer oren aan het hoofd.*

VAN DEZELFDE AUTEUR

De Bamburgers deel 1: *De Nationale Feestdag*, uitgeverij Silvester, 2006. Scenario: Frits van den Heuvel
De Bamburgers deel 2: *Koning Leo*, uitgeverij Silvester, 2007. Scenario: Frits van den Heuvel
De Furox deel 1: *Diaspora*, uitgeverij Bries, 2007
De Furox deel 2: *Terra Nova*, uitgeverij Bries, 2008
SGF, Silvester, 2010
De Bamburgers deel 3: *Rust en Vrede*, uitgeverij Silvester, 2012
Junker, Bbloan, 2015
Papa Zoglu, Bries, 2017

De auteur liet zich inspireren door de volgende werken:

Pagina 43-V4 / 54-V2 en V4 / 76-V7: Petrus Paulus Rubens | *Paus Gregorius de heilige, omringd door heiligen, die de miraculeuze afbeelding aanbidden van de Maagd met Kind, bekend als de maagd van de Santa Maria in Vallicella*, 1606-1607 | Museum van Grenoble.
Pagina 89 en 90 (achtergrond): Otto Van Veen? Petrus Paulus Rubens? | *De bewening van Christus*, ca 1590 | Louvre, Parijs.
Pagina 107: Petrus Paulus Rubens, naar Michelangelo | *Leda en de zwaan*, 1598-1600 | Staatliche Kunstsammlungen Dresden.
Pagina 118-V1: Francesco Salviati | *De triomf van Furius Camillus*, ca 1545 | Palazzo Vecchio, Firenze.
Pagina 136-midden: Giovanni Antonio Magini | titelpagina van de atlas *Italia* (Atlas van Magini) | 1620, Bologna, Sebastiano Bonomi.
Pagina 146-V1-2-3-8: Francisco de Zurbarán | *Don Juan Bazo de Moreda*, ca 1655 | Detroit Institute of Arts Museum, Detroit.
Pagina 147-V9: Petrus Paulus Rubens | *De pels: portret van Hélène Fourment*, ca 1638 | Kunsthistorisches Museum, Wenen.
Pagina 150-V1: Petrus Paulus Rubens | *Zetes en Calais verdrijven de harpijen*, 1636-1637 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 150-V2: Petrus Paulus Rubens | *Prometheus*, 1636-1637 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 150-V3: Petrus Paulus Rubens | *De dood van Hyacinthus*, 1636-1637 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 150-V4: Petrus Paulus Rubens | *Hercules en Cerberus*, 1636-1637 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 150-V5: Petrus Paulus Rubens | *Apollo en de python*, 1636-1637 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 151-V4: Petrus Paulus Rubens | *Kruisafneming*, ca 1612 | Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Antwerpen.
Pagina 153-V1: Petrus Paulus Rubens | *De liefdestuin*, 1636-1637 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina's 157 en 158: Petrus Paulus Rubens | *De ongelovige Thomas*, 1613-1615 | Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen (KMSKA).
Pagina 164: Cornelis De Vos | *De triomf van Bacchus*, 1636-1638 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 189-V1-2: Petrus Paulus Rubens | *De drie gratiën*, 1630-1635 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 189-V3: Petrus Paulus Rubens - *Paus Gregorius de heilige, omringd door heiligen*, 1606-1607 | Museum van Grenoble.
Petrus Paulus Rubens | *Ruiterportret van de hertog van Lerma*, 1603 | Museo del Prado, Madrid.
Pagina 189-V4: Petrus Paulus Rubens | *Kruisafneming*, ca 1612 | Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Antwerpen.

Ode aan de ezel en *Epiloog* zijn bewerkte passages uit het *Lof van den Esel* van Godfried Bouvaert – manuscript uit ca 1760, abdij van Bornem, ms. 63 – en geletterd in een digitaal lettertype gebaseerd op dit manuscript.

Uitgegeven met productiesteun van het Vlaams Fonds voor de Letteren waarvan de auteur een werkbeurs ontving.

[Bbloan]

Bbloan is een label van uitgeverij Ballon Media.
www.ballonmedia.com

© 2019 – Simon Spruyt/Ballon Media nv, België

Ballon Media nv
F. Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen
Alle rechten voorbehouden

ISBN: 978-94-6210-638-3
Depotnummer: D/2019/2345/46
Eerste druk
Gedrukt in de EU